

[AM2021.07.09V.]

Retten i Koldings DOM - 23. juni 2020 - 3-523/2020 og 3-526/2020 - 3700-89110-00036-19

Anklagemyndigheden mod T1 A/S , cvr-nummer ... og T2 , født april 1979.

Tiltalen

Ved anklageskrift af 20. januar 2010 er T1 A/S tiltalt til straf for overtrædelse af

dyreværnslovens § 28 stk. 2, jf. stk. 1, jf. stk. 9, jf. stk. 11, jf. § 1 samt (dagældende bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 § 35, stk. 1, jf. stk. 2) nugældende bekendtgørelse nr. 1495 af 13. december 2019 § 37, stk. 1, jf. Rådets forordning nr. 1/2005 om beskyttelse af dyr under transport artikel 3, litra b og artikel 6, stk. 3, jf. bilag 1, kapitel 1, punkt 1 og punkt 2, litra b,

ved at være ansvarlig for, at fører T2 den 26. november 2018 behandlede en gris grovere uforsvarligt, idet han med lastbil ... transporterede en gris med stor brok adskilt fra de andre dyr fra besætningsadressen Adresse1 til Firma1 slagteriet i By1 , uagtet grisen ikke var transportegnet, da der var flere sår på broksækken, hvorved grisen blev udsat for smerte, lidelse og angst.

Ved anklageskrift af samme dato er T2 tiltalt til straf for overtrædelse af

dyreværnslovens § 28 stk. 2, jf. stk. 1, jf. stk. 9, jf. § 1 samt (dagældende bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 § 35, stk. 1,) nugældende bekendtgørelse nr. 1495 af 13. december 2019 § 37, stk. 1, jf. Rådets forordning nr. 1/2005 om beskyttelse af dyr under transport artikel 3, litra b og artikel 6, stk. 3, jf. bilag 1, kapitel 1, punkt 1 og punkt 2, litra b,

ved som fører af lastbil ... den 28. november 2018 at have behandlet en gris grovere uforsvarligt, idet han transporterede en gris med stor brok adskilt fra de andre dyr fra besætningsadressen Adresse1 til Firma1 slagteriet i By1 , uagtet grisen ikke var transportegnet, da der var flere sår på broksækken, hvorved grisen blev udsat for smerte, lidelse og angst.

T1 A/S og T2 har nægtet sig skyldige.

Sagens oplysninger

Det er oplyst, at bedriftsejer V3 havde bestilt en transport af grise fra hans besætning på ejendommen Adresse2 og Adresse3 den 26. november 2018 til Firma1 slagteriet i By1 . Afgangen var efter køresedlen planlagt til 26. november 2018 kl. 01.15. Transporten omfattede 62 svin fra besætningen på Adresse2 , hvoraf 2 grise skulle transporteres adskilt, og 117 grise fra besætningen på Adresse3 . De 2

grise, der skulle transporteret adskilt fra de øvrige grise, havde brok. Grisene blev losset den 26. november 2018 fra kl. 10.26.

Ved det levende syn på slagteriet kl. 11.48 konstaterede embedsdyrlæge V2, at en af de leverede grise havde navlebrok af en størrelse og karakter, der gav anledning til, at grisen blev sorteret fra til nærmere klinisk undersøgelse. Efter undersøgelse af grisen blev den slagtet samme dag.

Ved Undersøgelsen blev det konstateret, at grisens broksæk var større end 15 cm og dermed betegnet som et stort brok. Under brokket konstateredes 3 sår:

1. Det mindste sår på cirka 1 cm i diameter bagerst på broksækken og tættest under navlen
2. Det næststørste sår fandtes i brokkets venstre side og var på mindst 4 cm i diameter. Såret var meget rødt. Omkring såret fandtes en thk ring af bindevæv og i centrum af såret var et område med nekrose(vævsdød) og hul ind til brokket.
3. Det største sår var på mindst 6 cm og rektangulært i udseende. Såret var placeret på brokkens højre side. Såret var præget af, at huden har været revnet og ved at vokse sammen igen. Der var flere tykke stråler af arvæv /bindevæv, der gik væk fra såret. I den forreste sårrand var der en frisk revne med blødninger i. Såret viste spor af en lang helingsperiode, og det blev vurderet som et meget stort sår på et tidligere tidspunkt i forløbet, som følge af en stor mængde ar, der ses i huden. Såret skønnedes at være flere uger gammelt. Efter slagtingen blev broksækken opmålt til mindst 17 cm. Kroppen var ikke "bemærkelsesvis påvirket", og tarmene var ikke påvirket af brokket. Efter slagtingen blev der konstateret en kraftig dannelse af et tykt lag bindevæv.

Embedslægen konkluderede, at grisen burde have været aflivet i besætningen på et tidligere tidspunkt, således at sårene under broksækken ikke havde nået at udvikle sig til den grad og størrelse, som var tilfældet ved ankomsten til slagteriet. Grisen var præget af lavt huld i forhold til størrelse og var langhåret. Det vurderedes, at grisen ved transporten havde været udsat for grovere uforsvarlig behandling. Den har heller ikke været transportegnet under ekstra hensyn (ekstra strøelse og adskilt).

Der foreligger en kontrolrapport - veterinær af 26. november 2018.

Det Veterinære Sundhedsråd har afgivet en generel udtalelse af 2. december 2008 om svin med store/komplicerede navle- eller lyskebrok. Sundhedsrådet anser broksække, der er større end 15 cm i diameter som "store brok". Slagtesvin med store brok med sår dannelser på broksækken, grise med bevægelseshæmning samt grise med påvirket almentilstand eller tegn på komplikationer i form af indeklemning, bughindebetændelse o.l. er uegnede til transport og skal afvises inden transporten og aflives i besætningen. Grise med store brok, som vurderes transportegnede, skal transporteres adskilt fra andre dyr.

Anklagemyndigheden har forelagt sagen for Det Veterinære Sundhedsråd, som på et spørgsmål om det er muligt for rådet at foretage en vurdering af uforsvarligheden under slagtesvinets ophold i besætningen, har svaret:

Rådet finder, at svinets tilstand har været tydelig og let erkendelig, og at dets situation skulle have været afhjulpet på et tidligere tidspunkt i besætningen, hvilket ud fra det foreliggende bedst ville være sket ved, at svinet, da såret opstod, var blevet anbragt i sygesti med et tykt lag strøelse, løbende var blevet undersøgt med hensyn til afheling af såret eller var blevet aflivet /hjemmeslagt, før tilstanden udviklede et omfang som beskrevet.

Lægges ovennævnte og sagsakterne til grund, finder Rådet, at svinet, ved det daglige tilsyn i besætningen ikke har været tilstrækkelig, omhyggelig, løbende vurdering og rettidig indgriben. Herefter har svinet ved leveringen til slagteri haft et mindst 17 cm stort navlebrok med sårdannelser på broksækken med sårdannelser på broksækken med bindevævsdannelser, heraf et sår med vævsdød centralt.

Rådet finder, at svinet i besætningen har været udsat for høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.

Rådet udtaler videre, at svinet ikke har været egnet til transport, heller ikke skånetransport, og at det ved transporten har været udsat for høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe. Rådet finder endvidere, at svinet ved at være læsset og transporteret har været udsat for groft uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 1.

Anklagemyndigheden meddelte den 21. april 2020 samtykket til, at forsvaret kunne udlevere sagens akter til en svinefaglig sagkyndig, og forsvareren har fremlagt en erklæring af 15. maj 2020 fra specialdyrlæge, professor Ken Steen Pedersen. Ken Steen Pedersen har endvidere afgivet forklaring under hovedforhandlingen. Retten har under hovedforhandlingen nægtet tilladelse til sagens udsættelse med henblik på at forelægge erklæringen af 15. maj 2020 for Det Veterinære Sundhedsråd.

Ken Steen Pedersen har på et spørgsmål om grisens transportegnethed anført, at grisen ved ankomsten til slagteriet må anses for et lettere tilskadekommet eller sygt dyr, som ved ankomsten til slagteriet må anses for transportegnet, og ikke var blevet påført unødigt lidelse på grund af transporten. Der er herved taget hensyn blandt andet til, at forholdene ved transporten samt udposningens størrelse og form ikke gav risiko for gentagne slid mod gulvet under transporten, og at der ikke i forbindelse med dyrets undersøgelse ved ankomsten til slagteriet var bemærkninger om varme, rødme og/eller smerte i relation til udposningen. Der var heller ingen bemærkninger eller oplysninger i øvrigt om de 3 sår på udposningen (brokket), der gør, at sårene skal vurderes som alvorlige åbne sår. Det lille sår har en fast sårskorpe, og må anses for opstået før transporten. Det er på ingen måde sandsynligt, at læsionerne på broksækken har udviklet sig under transporten.

Ken Steen Pedersen har endvidere (svar på spørgsmål 4) udtalt, at det i dårligt lys, og når grisen ikke er fikseret og såret ikke palperes, vil være svært at vurdere sværhedsgraden af et sår, når såret er placeret ven-

tralt/nederst på broksækken. Når grisen læsses særskilt, vil det dog altid være muligt at se et sår, der er lokaliseret til siden af broksækken. Det kan dog for transportøren være vanskeligt at erkende sårene, hvis grisen ikke ses fra begge sider under læsningen.

Ken Steen Pedersen har under hovedforhandlingen uddybet sin erklæring. Det fremgår af hans CV, der er vedlagt erklæringen, at han siden 2019 har været "Professor of Herd Diagnostics and Antibiotic use in Pigs", og at han siden 2015 har været CEO, Partner, i Ø-Vet A/S, der er "Specialized Swine Practice".

Der er under hovedforhandlingen også afgivet forklaring af T2, embedsdyrlæge V2, logistikchef hos T1 A/S V1 og besætningsejer, V3. Forklaringerne er lydoptaget.

Det er oplyst, at T1 A/S den 3. december 2019 vedtog bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006, § 35, stk. 2, jf. stk. 1, jr. § 16 m.v.

Rettenns begrundelse og resultat

Det er efter den udtalelse, embedsdyrlæge V2 har afgivet om sin undersøgelse af den pågældende gris ved ankomsten til slagteriet, suppleret med hendes forklaring for retten bevist, at grisen ved ankomsten til slagteriet havde en navlebrok på 15 - 17 cm i diameter og 3 sår på broksækken. Grisens brok må anses for "stor", jf. Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse af 2. december 2008. Efter udtalelsen skal der inden transport af en sådan gris i besætningen foretages en vurdering af dens transportegnethed under hensyn til grisens almenbefindende og brokkens lokalisering, udseende, størrelse og eventuelle komplikationer. Grise med store brok med sårdannelser på broksækken er efter udtalelsen transportegnede, og grisen burde derfor ikke være transporteret til slagteri. Det må også lægges til grund, at i hvert fald 2 af de 3 sår, som grisen havde på broksækken, var alvorligt åbne sår, jf. transportforordningen (som citeret i tiltalen), bilag 1, kapitel 1, nr. 2, litra b.

Ved at udsætte grisen for transport, er grisen ikke blevet behandlet forsvarligt og er ikke blevet beskyttet mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe, jf. dyreværnslovens § 1.

Der findes ikke nærmere regler om omfanget af den undersøgelse, som chaufføren, der i forbindelse med transporten læsner grisene, skal foretage. Der er således ikke krav om, at chaufføren skal foretage en palpation af grisens brok. Det er ikke generelt uforsvarligt at transportere en gris med brok, og ved den aktuelle transport var der taget hensyn til grisens brok. Det må efter de fotos, der er optaget ved undersøgelsen på slagteriet, antages, at det store sår på højre side af grisens brok var tydeligt erkendeligt, mens det mindre sår i venstre side har været mindre erkendeligt uden en besigtigelse af dyrets underside. Det kan ikke afvises, at det store sår ved T2's besigtigelse kan have været dækket af "skidt og møg", som ikke har været til stede ved dyrlægeundersøgelsen. Det fritager imidlertid ikke chaufføren for at foretage den undersøgelse, som han i lyset af, at der er tale om en brokgris, bør foretage.

Det må videre lægges til grund, at der intet har været at bemærke vedrørende grisens almenbefindende, hverken før eller efter transporten, og der har ikke været omstændigheder, der hos T2 kunne give anledning til at vække mistanke om, at dyret var smertepåvirket eller ved en adskilt transport ville blive udsat for væsentlig ulempe. Det indgår i vurderingen, at grisens brok var stor, men dog ikke berørte underlaget, når grisen stod op eller gik, og at T2 ikke ved afhentningen af grisen modtog nærmere oplysninger fra besætningsejeren om grisens tilstand ud over, at den havde brok.

Under disse omstændigheder kan T2's behandling af grisen nok været uforsvarlig, men kan ikke anses for at have været grovere uforsvarlig, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 2, således at forholdet alene henføres til dyreværnslovens § 28, stk. 1 og de øvrige bestemmelser i tiltalen.

Straffen fastsættes efter dyreværnslovens § 28, stk. 1 og jf. stk. 9, jf. - for så vidt angår T1 A/S - tillige stk. 11, jf. § 1 samt dagældende bekendtgørelse nr. 1729 af 21. december 2006 § 35, stk. 1, jf. stk. 2, jf. nu bekendtgørelse nr. 1495 af 13. december 2019 § 37, stk. 1, jf. Rådets forordning nr. 1/ 2005 om beskyttelse af dyr under transport artikel 3, litra b og artikel 6, stk. 3, jf. bilag 1, kapitel 1, punkt 1 og punkt 2, litra b.

For T2's vedkommende udmåles straffen til bøde, stor 2.500 kr. og for så vidt angår T1 A/S til bøde 5.000 kr., der er en tillægsstraf, jf. straffelovens § 89.

Da de tiltalte er frifundet for overtrædelse af dyreværnslovens § 28, stk. 2, skal de tiltalte ikke betale sagsomkostninger.

Thi kendes for ret:

T1 A/S straffes med bøde, stor 5.000 kr.

T2 straffes med bøde, stor 2.500 kr.

Forvandlingsstraffen er fængsel i 6 dage.

Statskassen betaler sagens omkostninger.

Poul Holm

.....

Vestre Landsrets 5. afdelings DOM i ankesag - 9. juli 2021 - S-1375-20

(dommerne Henrik Estrup, Helle Krogager Rasmussen og Nina Stendal Pedersen (kst.))

Anklagemyndigheden mod T1 A/S , (advokat Lotte Eskesen, Aarhus) og T2 født april 1979, (advokat Lotte Eskesen, Aarhus)

Retten i Kolding har den 23. juni 2020 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 3-523/2020 og 3- 526/2020).

Påstande

De tiltalte, T1 A/S og T2 , har påstået frifindelse, subsidiært strafbortfald.

Anklagemyndigheden har påstået dom i overensstemmelse med tiltalen i 1. instans og har over for T1 A/S påstået skærpelse og over for T2 påstået strafbortfald.

Anklagemyndigheden har for landsretten berigtiget tiltalen, således at tiltalen vedrørende T2 angår den nugældende dyrevelfærdslovs § 58, stk. 2, jf. stk. 1, jf. stk. 12, jf. § 2, og den nugældende transportbekendtgørelse nr. 26 af 13. januar 2020 § 37, stk. 1, og tiltalen vedrørende T1 A/S angår dyrevelfærdslovens § 58, stk. 2, jf. stk. 1, jf. stk. 12 og stk. 13, jf. § 2, og den nugældende transportbekendtgørelse nr. 26 af 13. januar 2020 § 37, stk. 3, jf. stk. 1.

Supplerende oplysninger

Der er for landsretten fremlagt udtalelse af 18. december 2020 fra Det Veterinære Sundhedsråd og Fødevarerstyrelsens vejledning om ny model for sanktionering og opfølgning på transportområdet af 29. september 2020.

Af rundskrivelse af 18. februar 2019 fra Fødevarestyrelsen om ændring af sanktionspraksis for chauffører ved dyretransporter fremgår det bl.a., at konstateres der overtrædelser af reglerne for transport af dyr, skal chaufføren for transporten kun sanktioneres ved grove overtrædelser, som chaufføren kan gøres personligt ansvarlig for. Det fremgår endvidere, at sanktioneringen derfor som udgangspunkt og efter en konkret vurdering skal rettes mod transportvirksomheden og/eller besætningsejeren. Det fremgår yderligere, at ændringen trådte i kraft den 19. februar 2019. I vejledningen er givet eksempler til illustration af, hvornår chaufføren henholdsvis skal og ikke skal sanktioneres efter den nye praksis.

Af Fødevarerstyrelsens vejledning om ny model for sanktionering og opfølgning på transportområdet af 29. september 2020 fremgår bl.a. af afsnit 6.3 om sanktionering af chauffører, at chaufføren for transporten i udgangspunktet kun skal sanktioneres ved overtrædelser, som chaufføren kan gøres personligt ansvarlig for, og hvor chaufførens adfærd er så grov en overtrædelse af reglerne for håndtering af dyr, at chaufføren skal politianmeldes for overtrædelser. Vejledningen finder anvendelse fra den 1. oktober 2020.

T1 A/S (tidligere " Firma2 " og " Firma3 ") er tidligere straffet med bøde således:

- Retten i Roskildes dom af 17. december 2010 for overtrædelse af dyreværnslovens § 28, 1. pkt., jf. stk. 7 og 9, og bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 1, nr. 1 og stk. 2, jf. Rådets Forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m.v. artikel 3 b) og artikel 6, stk. 3, jf. bilag 1, kapitel 1, litra 1 og litra 2 b.
- Bødeforlæg vedtaget den 5. oktober 2011 for overtrædelse af dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., jf. stk. 2, stk. 7 og stk. 8, jf. § 1, og Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m.v. artikel 6, stk. 3, jf. bilag 1, kapitel 1, stk. 1 og stk. 2, jf. straffelovens § 89.
- Bødeforlæg vedtaget den 31. juli 2013 for overtrædelse af dyreværnslovens § 28, stk. 9, jf. stk. 1, 1. pkt., jf. 2. pkt., jf. stk. 7, jf. § 1 og § 2, og bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, og Rådets Forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m.v. artikel 3 b), og artikel 6, stk. 3, jf. bilag 1, kapitel 1, pkt. 1 og pkt. 2, litra a og b.
- Østre Landsrets anke dom af 12. maj 2014 for overtrædelse af dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., jf. stk. 7 og stk. 9, jf. § 1, og bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 1, nr. 1 og stk. 2 og Rådets Forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m.v. artikel 6, stk. 3, jf. bilag 1, kapitel 1, stk. 1 og 2, jf. straffelovens § 89.
- Retten i Esbjergs dom af 3. september 2015 for overtrædelse af dyreværnslovens § 28, stk. 1, 1. og 2. pkt., jf. stk. 7 og stk. 9, jf. § 1, og bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 1, nr. 1, jf. Rådets Forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m.v. artikel 3, litra b, og artikel 6, pkt. 3, jf. bilag 1, kapitel 1, nr. 1 og nr. 2, litra a, jf. straffelovens § 89.
- Østre Landsrets anke dom af 4. november 2016 for overtrædelse af dyreværnslovens § 28, stk. 11, jf. stk. 1 og 2, jf. stk. 9, jf. § 1, og bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 1, jf. Rådets Forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m.v. artikel 3, litra b, jf. bilag 1, kapitel 1, pkt. 1 og 2.a og 2.b, jf. straffelovens § 89.
- Bøvedtagelse af 25. februar 2019 for overtrædelse af bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1, jf. Rådets Forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m.v. artikel 4, stk. 1.

- Bødevedtagelse af 3. december 2019 for overtrædelse af bl.a. bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport § 35, stk. 2, jf. stk. 1, jf. § 16, jf. Rådets Forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter m.v. artikel 1, stk. 3.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af V1 , T2 , embedsdyrlæge V2 , Ken Steen Pedersen, V3 og V4 .

V1 , T2 , embedsdyrlæge V2 , Ken Steen Pedersen og V3 har også afgivet forklaring for byretten.

Byretten har oplyst, at lydoptagelserne af forklaringerne ikke forefindes, og at byretten ikke er i besiddelse af anden gengivelse af forklaringerne.

V1 har som repræsentant for T1 A/S forklaret, at de chauffører, der bliver ansat hos T1 A/S , bliver sendt på et AMU-kursus for at få et kompetencebevis. Det er et kursus, der bliver afholdt over fem dage, og hvor alt omkring dyretransport bliver gennemgået. Nye chauffører modtager også sidemandsoplæring i tre-fire uger. Chaufførerne har et EU-godskørselsbevis, som skal fornyes hvert femte år. T1 A/S har aftalt med skolen, at chaufførerne samtidig skal have et brush-up kursus i dyrevelfærd. Hvert halve år repeterer virksomheden reglerne om dyrevelfærd for chaufførerne. Chaufførerne får at vide, at de skal afvise en gris, hvis de er i tvivl om, hvorvidt den er egnet til transport. Chaufførerne kan ringe til virksomheden og via en videosamtale få hjælp til at afgøre, om en gris skal afvises. Chaufførerne videndeler med hinanden, og hvis der kommer ændringer på området, så orienterer virksomheden om det. De grise, som afvises, bliver registreret og indberettet til konsulenter, som kan tage ud på besætningen og vejlede om reglerne. Besætningerne har skrevet under på regler om egenkontrol.

T1 A/S transporterer årligt 6,5 mio. slagtesvin og søer og derudover 10 mio. smågrise. Virksomheden har knap 150 lastbiler og 200 chauffører, som kun arbejder med grise. T1 A/S er i løbende dialog med myndighederne og embedsdyrlægerne. Når virksomheden får rapporter, læser de dem, og hvis der er en indskærpelse, er de i kontakt med dyrlægerne på slagterierne. Transportprisen er cirka 18 kr. pr. svin. Efter betaling af omkostninger er virksomhedens resultat under en krone pr. svin. Virksomheden har derfor ikke noget økonomisk incitament til ikke at overholde reglerne. T1 A/S mener, at virksomheden gør alt, hvad der er muligt, for at overholde reglerne. Det er et stort tema i virksomheden at efterleve reglerne, fordi det har store konsekvenser ikke at gøre det. Hvis der indtræder en hændelse, sender han den veterinære kontrolrapport til chaufføren og tager en snak med chaufføren. Han vurderer hver gang, om de kunne have gjort noget anderledes.

T2 skrev en e-mail om hændelsen til ham cirka en uge efter, at den havde fundet sted. Efter hans vurdering kunne T2 ikke have gjort noget anderledes i denne sag. T2 undersøgte grisen, havde fat i brokken og satte grisen i en skånesti. Derudover havde grisen almindeligt huld, som er et tegn på, at den trives. T2 har ikke forudsætninger for at vurdere sår og sårs dybde og tog derfor udgangspunkt i grisens almene tilstand. T2 agerede, som man kunne forvente.

T1 A/S får ganske få anmærkninger om året. I forhold til transportegnethed har virksomheden et resultat på 99,9996 %. Den 18. februar 2019 ophørte Fødevarestyrelsen med at politianmelde chauffører for skader opstået ved landmanden. Fra 1. oktober 2020 har Fødevarestyrelsen heller ikke anmeldt transportvirksomheder i disse sager. Episoderne henlægges i stedet til de opfølgende besøg hos virksomheden. Eskaleringsprincippet, hvorefter der automatisk skete politianmeldelse, er derfor ophørt. I dag vil en episode som den omhandlede ikke blive politianmeldt. Samarbejdet med myndighederne er nu mere dialogbaseret og fokuseret på, at der skal ske en læring.

T2 har forklaret, at han er ansat som chauffør ved T1 A/S. I de seneste 21 år har han udelukkende været beskæftiget med dyretransporter. Han har taget et kompetencebevis. Det er et krav for at køre med dyretransporter, at chaufføren har beviset. For at få beviset skal chaufføren gennemføre et AMU-kursus af en uges varighed. På kurset lærer kursisterne at køre med dyr, om dyrs adfærd og de hensyn, der skal tages, og hvilke dyr der er egnet til transport. For at blive rustet til at vurdere, om et dyr er egnet til transport, lærer de om halebid, brok og halt. Chaufførerne deltager i efteruddannelse hvert femte år, hvor de også lærer om dyrevelfærd og dyretransport. Han transporterer kun grise og har altid gjort det.

Ved en læsning kommer landmanden ud til lastbilens rampe med grisene. Derefter lægger chaufføren grisene i lastbilen. Det er meget forskelligt, hvor lang tid det tager at læsse en lastbil. Det skyldes, at nogle grise er lettere at læsse, end andre er. Vejr og vind kan også spille ind. Han kan ikke angive et interval for, hvor lang tid en læsning tager.

Han kan ikke huske, hvor lang tid det tog at læsse grisene den omhandlede dag. Han kan huske hændelsen, men ikke alle detaljerne. Han kan huske grisen med brok. Han vidste på forhånd, at der var en gris med brok, som skulle transporteres, Det kunne han se på køresedlen. Han kan ikke huske, om han talte med medhjælperen på stedet om grisen. Grise, der skal transporteres adskilt fra de andre grise, læsses først og en ad gangen. Ved læsning af en gris med brok driver han grisen frem i bilen til en skillevæg, hvor han bedre kan inspicere grisen. Ved inspektionen er han nede på knæ og tager fat om brokken. Han vipper også brokken fra side til side for at se, om der er noget på brokken. Sådan gør han altid.

Han kan ikke huske, at han gjorde det ved grisen i denne sag, men han gør det som sagt altid. Grisen var beskidt, så det var svært at se, om der var sår. Han gjorde ikke noget for at fjerne skidt, for det ville kræve vand. Da grisen ankom til slagteriet, var den ren, fordi den havde ligget i det rene savsmuld under transporten. Han kan ikke huske, hvor lang tid han brugte på at inspicere grisen, men han brugte den nødvendige tid. Det gør han altid. Han vurderede, at han kunne transportere grisen. Der var gode lysforhold i lastbilen. Ved undersøgelsen hang grisen ikke med ørerne og var ikke skidt tilpas. Han kan ikke huske, om den var let at undersøge. Han konstaterede ikke sår på grisen. På slagteriet gjorde han dyrlægen opmærksom på grisen. Han kan ikke huske, om det blev sagt, at der var sår på grisen.

Der kunne være cirka 200 grise i den lastbil, han kørte i på det omhandlede tidspunkt. Han kørte en-to ture om dagen. Efterfølgende har han transporteret rigtig mange grise. Han har ikke tidligere været involveret i en sag om transport af grise. I virksomheden bliver der løbende sendt information ud, hvis der kommer no-

get nyt, herunder nyt fra dyrlæger. Der er også et intranet for chaufførerne og chaufførmøder. De vejledninger, som chaufførerne kan støtte sig til, indeholder fotos, som dem der ses i Practical Guidelines to Assess Fitness for Transport of Pigs. Vejledningerne ligger i bilerne. Han støtter sig også til sin erfaring. Chaufførerne kan ringe til bl.a. V1 og drøfte med ham, om en gris skal afvises. Det hænder, at han afviser en gris.

Han baserer sin erindring om transporten på en e-mail, som han sendte til V1 umiddelbart efter hændelsen. Han havde tidligere hentet grise hos V3, og der plejer at være styr på tingene. I e-mailen til V1 skrev han, at grisen var snavset af skidt og møg. Der lå et groft lag savsmuld i bunden af det rum, som grisen blev transporteret i. Han må ikke komme i staldene. Han må kun færdes på rampen og i bilen. Når grisene kommer ombord på lastbilens rampe, overtager han læsningen. Grisene drives bagfra. Han går bag grisene, og det er svært at se dem fra siden. De adskilte rum er cirka seks kvadratmeter. Der er masser af plads til, at grisen kan lægge sig i det adskilte rum. Under transporten kan grisen ikke komme i kontakt med de andre grise. Han har nogle drivplader, som han kan stille foran grisen for at få den til at stå stille, så han kan undersøge den. Nogle grise vil gerne blive stående, og andre er ikke så vilde med det. Det er korrekt, at det er det muliges kunst at undersøge en gris. Grisen i denne sag var lidt livlig og forsøgte at hoppe over skillevæggen.

Han kan ikke huske, om han fik noget specifikt at vide fra dyrlægen på slagteriet. Han synes ikke, at det er fair at bedømme sagen ud fra fotoene i sagen. Han så grisen i live og kunne ikke se den på den måde, som man kan på de fotos i fotomappen, der er optaget efter aflivningen.

V2 har forklaret, at hun er embedsdyrlæge i Fødevarestyrelsen. Hun blev færdiguddannet i 2013. Indtil den 1. juni 2019 arbejdede hun i kødkontrollen, hvor hendes arbejde bestod i at kontrollere dyrevelfærd i forbindelse med transporter til slagterier. Nu er hun beskæftiget med dyrevelfærd i forbindelse med eksport.

Hun foretog kontrol af den transport, som grisen i denne sag var en del af. Hun stod bag lastbilen og kunne se grisene, da de blev læsset af lastbilen. Hun skulle observere efter syge og tilskadekomne dyr eller dyr med smitsomme sygdomme. Hun blev opmærksom på en gris med et brok, som blev transporteret adskilt. Det var et stort brok, som var nemt at se. Der var sår på siden af brokket, og hun skulle derfor undersøge det nærmere. Hun blev opmærksom på brokket og såret, straks hun så grisen. Det var synligt for hende, selvom hun ikke var helt tæt på og havde fat i grisen. Det var et stort brok, så uanset sårene skulle grisen transporteres adskilt. Hun kiggede nærmere på brokket. På foto 1 og 2 i fotomappen ses brokket tydeligt. Da hun optog de fotos, havde hun ikke fat i broksækken. Det er korrekt, at grisen blev taget fra til nærmere undersøgelse. Undersøgelsen bestod af en visuel vurdering af sårenes omfang. Hun havde også fat i broksækken, mens grisen var levende.

Hun foretog undersøgelsen så skånsomt som muligt på grund af brokket, men hun skulle konstatere, om der var et erkendeligt sår. Det var der. Hun mærkede på brokket efter et sår og om eventuelle sår var væskende. På sygesedlen skrev hun, at det store sår blødte lidt. Hun kunne mærke, at der var en del arvæv på såret. Grisen var ikke beskidt, da den ankom til slagteriet, så hun kunne se såret. Efter aflivningen blev grisen også undersøgt for at dokumentere og måle sårene og optage fotos. Ved en undersøgelse, der finder

sted efter en aflivning, kan det konstateres, hvor længe grisen har haft brok, og om der har været hul ind til tarmen. Undersøgelsen af, om der har været hul til tarmen, er relevant i forhold til vurderingen af, hvor længe grisen har gået i besætningen med brok. Når hun har skrevet i anmeldelsen, at hun så sårene, mens grisen var levende, så er det korrekt.

Hendes vurdering af, at grisen var udsat for en grovere uforsvarlig behandling, er baseret på, at grisen havde et brok, og at det store sår med arvævsstrålerne var tegn på, at huden havde givet efter for trykket. Når der er sår på en broksæk, så frygter man, at huden giver efter under transporten, og at tarmen derved falder ud. Årsagen til, at hun vurderer, at grisen ikke var egnet til transport, er de store sår. Grisen burde have været aflivet i besætningen, og sårene burde have været opdaget i besætningen. Efter hendes vurdering var der en konkret risiko for, at huden ville give efter. Hun er enig med specialdyrlæge Ken Steen Pedersen i, at sårene var under heling, men de var ikke helet op. Hun så blod, så et af sårene var revet op igen. Bindevævet var meget tykt. Det er det ofte ved et brok, der er under tryk.

De sorte pletter på grisens forben, der ses på foto 1 og 2, er møg. Hun vil ikke beskrive grisen som beskidt. En gris kan blive rensed ved ophold i en separat sti, hvor der er strøelse, men så vil fødderne være mest rene. For en ikke sagkyndig person, kan det se ud som om, at pletten på broksækken, der er rød i midten, og som ses på fotoene, er sort. Hun kan ikke sige med sikkerhed, at grunden til, at hun udtog grisen til nærmere undersøgelse, var, at hun så den røde plet i et af sårene. Uanset det, så skal man ikke kigge ret længe på grisen for at se pletten. Grisen var adskilt i transporten, så der var gjort opmærksom på, at der var en gris med stort brok. Det var et pendulerende brok. Broksækken var ikke tæt på jorden, når grisen stod op som vist på foto 1 og 2, men broksækken ville røre jorden, når grisen lå ned. Grisen gik pænt. Grisens almindelige tilstand blev vurderet som normal, men det blev også konstateret, at den var langhåret. Langt hår skyldes typisk sygdom. Hun vil ikke mene, at det lange hår skyldtes, at grisen havde stået alene i en sygesti. Grisen indgik til konsum, fordi der ikke blev konstateret hul til tarmen. Grisen havde ikke betændelse i blodet. Hun tog ikke temperatur på grisen. Hun forventede heller ikke, at den havde feber. Hun har ikke noteret noget om varmepåvirkning på broksækken. Det skyldes nok, at hun ikke fandt det relevant. Det, der var relevant, var en øget risiko for, at en tarm faldt ud, og at der var en sprække i et sår. Sprækken var i en arvævsstråle. Det ses på foto 5, hvor grisen er aflivet og skyllet. På fotoet ses store arvævsstråler, hvor der tidligere havde været sår. Hun konstaterede den friske blødning, mens grisen var levende. Der er ikke et foto, som viser det. Hun skrev ikke politianmeldelsen. Det gjorde hendes kollega, som var mere inde i love og paragraffer. Det er korrekt, at der er indført en ny praksis, hvorefter Fødevarestyrelsen ikke længere politianmelder chauffører. Det undlod Fødevarestyrelsen også i denne sag.

Hun kender vejledningen om ny model for sanktionering og opfølgning på transportområdet af 29. september 2020. Hvis grisen i denne sag var blevet leveret til slagteriet i dag, ville der stadig blive indgivet politianmeldelse. Det skyldes, at forholdet ville blive vurderet som et groft forhold. Fødevarestyrelsen har droppet "systematisk eskalering". Tidligere måtte Fødevarestyrelsen vejlede en gang og indskærpe en eller to gange. Derefter skulle der indgives politianmeldelse. Nu må der indskærpes flere gange, hvis det kan have en effekt. Det er udtryk for et proportionalitetsprincip. Tidligere blev der i nogle tilfælde indgivet politianmeldelse alene fordi, det efter den dagældende praksis skulle ske. Det var ikke tilfældet i denne sag. Det er korrekt, at der nu skal foretages en helhedsvurdering, men der kan stadig foretages en politianmeldelse på grundlag af en enkelt overtrædelse. Begrebet "grovere uforsvarlig behandling" beror på et veterinærfagligt

skøn, som udøves på baggrund af dyrlægenes uddannelse og veterinærfaglige udtalelser fra Det Veterinære Sundhedsråd. Der kan være uenighed om skønnet blandt dyrlæger. I Fødevarestyrelsen er det ikke blot en dyrlæge, der foretager skønnet. I denne sag deltog hendes kollega, som også er dyrlæge, ved vurderingen.

Der er ikke forskel på begreberne "grovere uforsvarlig behandling" og "groft uforsvarlig behandling". Der skelnes mellem uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling og mishandling. Vurderingen kan afhænge af, om det er dyrets behandling i besætningen eller under transporten, der skal tages stilling til. Chaufførerne har kortere tid til at se på dyret, men i denne sag var dyret adskilt, så hun mener stadig, at der er tale om grovere uforsvarlig behandling af dyret.

Ken Steen Pedersen har forklaret, at han har læst den supplerende udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd og vedstår sin erklæring af 15. maj 2020. Han er professor på institut for Veterinær- og Husdyrvidenskab på Københavns Universitet og arbejder derudover som praktiserende dyrlæge med speciale indenfor svinebesætninger. Han blev færdiguddannet som dyrlæge i 2003. Når han vurderer om en gris er egnet til transport, lægger han vægt på grisens stemning, og om den virker nedstemt eller har en unormal adfærd. Grisen i denne sag virkede efter beskrivelsen ikke nedstemt og havde heller ikke en unormal adfærd. Den er beskrevet som helt almindelig. Når han som dyrlæge undersøger en gris med brok, ser han på størrelsen af broksækken, og om der er stor risiko for, at broksækken kan røre gulvet under bevægelse. Hvis det er tilfældet, er grisen ikke egnet til transport. Det var ikke tilfældet i denne sag. Han ser også på sår eller andre læsioner på broksækken. Hvis der er et dybt sår med hul ind til det dybereliggende væv, vil der være risiko for, at tarmen kan falde ud fra broksækken. Han ser endvidere på styrken af vævet, og om der er smertereaktion. Ingen af de dele er beskrevet i denne sag. Ud fra de foreliggende fotos og beskrivelserne af grisens sår vurderer han, at der ikke er tale om alvorlige og åbne sår. Han vurderer derfor, at grisen var egnet til transport. Han vurderer ikke, at der var en risiko for, at der kunne gå hul på sårene, så tarmen kunne falde ud. Det skyldes, at grisen var isoleret og derfor ikke var udsat for risiko for tråd. Derudover var sårene under heling, ligesom der var granulationsvæv. Ardannelse og bindevævsplader medvirker til at forstærke huden mod brud.

Når han skal undersøge, om en gris med brok er egnet til transport, er det nødvendigt, at han rører ved broksækken. Det instruerer han også sine assistenter i. Det er beskrevet, at der var en bindevævsplade, og der var derfor en stor brudstyrke. Man kan nogle gange mærke, at huden på et brok er spændt ud og tynd. I disse situationer vil der være større risiko for fremfald af tarmen. Når en gris med brok vurderes, foretages der altid en konkret vurdering. Det er nødvendigt at fiksere grisen, for at det kan vurderes, om den er egnet til transport. Vurderingen er derfor svær at foretage i en læsningssituation. Dyrlæger er uddannet til at foretage den vurdering. Grisen i denne sag havde ikke et åbent sår, for der var granulationsdannelse eller hudceller, som voksede ind over såret.

Begrebet "åbent sår" er ikke defineret hverken i lovgivningen eller veterinært. Han mener, at et sår er åbent, hvis der er blødninger fra såret, eller der er et hul. Han vurderer, at der ikke var et åbent sår i denne sag. Begrebet "alvorligt sår" er heller ikke defineret. Han vurderer, at et sår er alvorligt, hvis det påvirker dyret, så dyret fremstår smertepåvirket. Såret kan også sidde et sted, hvor der er risiko for, at der går hul ind til det dybereliggende væv. I denne sag er der ikke grund til at vurdere, at der kunne opstå komplikationer på grund af såret.

Der er ikke veterinærfagligt belæg for at antage, at grisen blev påført unødvendig smerte, lidelse eller angst. Hvis han havde undersøgt grisen inden transporten, kunne han have vurderet den som egnet til transport. Palpation er en meget vigtig del af en klinisk undersøgelse, og det indgår i den undersøgelse, om der er varme eller smerte. Han ved ikke, om der blev foretaget en palpation ved undersøgelsen på slagteriet, men det er ikke beskrevet i embedsdyrlægens rapport, at der gjorde det. Det er en patolog, der skal undersøge, om der er vævsdød. Farver i sår og årsagen hertil skal også vurderes af en patolog. Man kan godt sige, at embedsdyrlægen i denne sag har foretaget en klinisk undersøgelse og draget voldsomme konklusioner på baggrund heraf. Den kliniske undersøgelse var ikke tilstrækkelig, og det vides derfor ikke, om grisen var smertepåvirket.

Han forstår ikke, at det Veterinære Sundhedsråd har konkluderet, af sårene ikke var heledede og var åbne. Det kan være svært at se, om en gris har smerte, fordi grise er gode til at skjule det. Han mener ikke, at en gris vil undertrykke smerte, når den er på et slagteri. Hvis det er tilfældet, så vil den gøre det samme i udleveringsrummet, som også er et nyt miljø, og i så fald vil chaufføren ikke kunne vide, at grisen har smerter. Det Veterinære Sundhedsråd er fremkommet med generaliserende udtalelser. Han kan ikke forstå, at rådet ikke har foretaget en mere konkret vurdering.

Det er ikke defineret, hvornår der foreligger en "grovere uforsvarlig behandling". Der er tale om et konkret veterinærfagligt skøn. En sygesti er kendetegnet ved en lavere belægningsgrad. Nogle gange er sygestien placeret i stalden og andre gange i et anneks. Grisen i denne sag kan derfor have været udsat for en lavere temperatur, mens den gik i sygestien, hvilket kan være grunden til, at den var langhåret. En gris med kronisk sygdom kan også være langhåret. I så fald har den typisk også lavere huld. Grisen i denne sag havde ikke lavere huld.

Hans vurdering af, om grisen var egnet til transport, er foretaget på grundlag af oplysningerne i sagen. Det er korrekt, at han ikke har undersøgt grisen. Han har taget forbehold for, at hans vurdering er foretaget på grundlag af de foreliggende oplysninger.

V3 har forklaret, at han er svineproducent og driver virksomhed fra bl.a. Adresse1 . Han har været selvstændig siden 1994 og producerer årligt mere end 15.000 slagtesvin. Han opdrætter grisene uden brug af antibiotika. Den produktionsform medfører desværre, at 7-8 % af grisene udvikler navlebuler. De tager hånd om de grise, så godt de kan. Navlebulerne opstår på forskellige tidspunkter i grisenes liv og udvikler sig forskelligt. Nogle grise er nødt til at blive aflivet. Nogle navlebuler vokser sig så store, at der opstår sår. De grise, der har navlebuler med sår, adskilles i separate stier, så sårene kan hele, og grisene kan blive sendt til slagteriet. Han og hans medhjælpere er meget opmærksomme på grise med navlebuler. Hver uge leverer han grise med navlebuler til slagteriet.

Når grise med navlebuler skal transporteres, bestiller han altid transport i separate rum. Der er retningslinjer for, hvilke grise der må blive sendt på slagteriet. Hver enkelt gris bliver vurderet ud fra retningslinjerne. Grisen i denne sag har ligget i grænseområdet, men de har vurderet, at sårene var helet så meget, at den kunne transporteres til slagteriet. I sygestien er der et blødt leje, og der vil derfor være gødningsrester, som kan sætte sig fast på grisen. Vurderingen af, om en gris er egnet til transport, foretages oftest sammen med

besætningsdyrlægen. Han kan ikke huske, om det også skete i denne sag. En gris, der går i en sygesti, kommer direkte fra sygestien til et separat rum i lastbilen og bliver transporteret skånsomt. En gris med en navlebule er ikke et sygt dyr, og det er ikke en nem opgave at undersøge grisen tilstrækkeligt grundigt, så det kan vurderes, om den er egnet til transport. De mærker på grisen og kigger under den, men en gris, der vejer cirka 125 kg, er svær at holde i ro. Når grisen er aflivet på slagteriet, er der ting, som er nemmere at se, end når den er levende.

Han har vedtaget en bøde i sagen, selvom han synes, at det er uretfærdigt. Han vedtog bøden, fordi han tidligere var involveret i en sag om skuldersår og ikke ønskede en retssag igen. Han har ikke været involveret i andre sager. Han synes, at han er god til at overholde reglerne om dyrevelfærd.

Ved læsning er der rigtig god belysning på lastbilen. Nogle grise løber hurtigt ind i lastbilen, og andre står stille. Han kan ikke huske, om chaufføren gjorde opmærksom på, at grisen i denne sag var et grænsetilfælde. Når der er bestilt transport, og grisen er slagteklar, er der et vist pres fra hans og hans medhjælperes side for at få den på slagteriet. Han kendte til den pågældende gris. Han inspicerer grise med navlebuler grundigt, fordi det er en akilleshæl i deres branche.

Han var opmærksom på, om der var sår på grisen, men det kan være svært at undersøge en gris fuldstændig, når der er gødningrester i stien. På fotoene, der er optaget, efter grisen var rengjort og hængt op, kan han godt se, at der var sår. Når han bestiller en transport, noterer han på bestillingen, hvis en af grisene har en broksæk, der er så stor, at grisen skal transporteres separat. Det gjorde han også i denne sag. Chaufføren får det også at vide og undersøger selv grisen, men der er som sagt et pres for at få grisen med transporten. Når han afleverer en gris, har han typisk en dialog med chaufføren om grisens brok. Det var hans medarbejder, der afleverede grisen i denne sag, så han kan ikke svare på, om der blev talt med chaufføren om grisen. Da grisen skulle transporteres, blev det vurderet, at grisen ikke havde sår, for ellers måtte de ikke transportere den.

Nogle gange kan det være vanskeligt at læsse en gris på lastbilen. Det er ham eller hans medhjælper, der henter en gris i sygestien og følger den til lastbilen. Chaufføren bliver på læsserampen. På grund af smittefare må chaufføren ikke komme i stalden.

V4 har forklaret, at hun er ansat som dyrlæge ved Fødevarestyrelsen. Hun er primært beskæftiget med grise i besætninger og eksporter og herunder også dyreværnsager. Hun kender ikke den konkrete sag.

Hun har i flere år foretaget opfølgende virksomhedsbesøg hos T1 A/S. Pr. 1. oktober 2020 overgik kontrollerne fra telefoniske til fysiske besøg. Det skete i forbindelse med det nye kontrolkoncept. Ved kontrolbesøgene skal hver enkelt sag drøftes, og det skal drøftes, hvad virksomheden gør for at undgå lignende sager, og om det er den samme bil eller chauffør, der er involveret i sagerne. Reglerne bliver indskærpet over for virksomheden, og hvis der er tale om et groft uforsvarligt forhold, skal der indgives politianmeldelse. Hun følger op på indskærpelserne. Tidligere skred Fødevarestyrelsen automatisk til politianmeldelse, hvis virksomheden havde fået en eller to indskærpelser. Det var uden betydning, om det var den samme

chauffør, der havde foretaget overtrædelserne. Det afgørende var, om det var den samme transportvirksomhed.

I dag afhænger det af den enkelte sag, om der indgives politianmeldelse. Den helhedsvurdering, der skal foretages, afhænger af, hvordan forholdene i virksomheden er, og om der er styr på tingene, eller det hele sejler. Før praksisændringen skulle der ikke så meget til, før der blev sanktioneret. Når hun laver en opfølgning i dag, ser hun på hele virksomheden, og hun skal kun sanktionere, hvis der er noget, som virksomheden slet ikke har styr på. I dag vil en uforsvarlig behandling af et dyr ikke blive politianmeldt. Ved kontrolbesøgene har hun alle indberetninger med. Inden mødet har hun undersøgt, om der er et mønster, eller om det blot er en enkelt hændelse. Det seneste kontrolbesøg hos T1 A/S fandt sted den 16. marts 2021. Mødet varede over 4 timer. Der var ikke noget, som førte til alvorlige sanktioner. Der var styr på tingene. Virksomheden går meget højt op i at hjælpe sine chauffører ved vurderingen af, om grisene er egnede til transport. Når hun har stået ved læsseramperne, har hun oplevet, at T1 A/S's chauffører har god opbakning fra virksomheden til at afvise en gris. Det er korrekt, at det virker som om, at virksomheden er god til at efterleve reglerne. Så længe der ikke er tale om grovere uforsvarlig behandling, er det forventeligt, at en større virksomhed vil have flere hændelser end en lille virksomhed. Hun har ikke fundet et mønster i hændelserne hos T1 A/S .

Hun drøfter altid spørgsmålet om uforsvarlighed med andre, så hun er sikker på, at vurderingen er faglig korrekt. Det er dyrlægerne, der foretager vurderingen, og det er en konkret vurdering af den enkelte gris og forholdene omkring transporten. Hvis der ved eksport er tvivl om, hvorvidt en gris er egnede til transport, skal tvivlen komme grisen til gode, fordi det er mere belastende for en gris at køre langt. Transport af en gris med brok med sår er som udgangspunkt groft uforsvarligt og vil medføre en politianmeldelse på grund af de forbundne risici ved transporten. Der vil dog altid blive foretaget en konkret vurdering.

Landsrettens begrundelse og resultat

Skyldsspørgsmålet

Efter Det Veterinære Sundhedsråds udtalelser af 26. november 2019 og 18. december 2020 sammenholdt med embedsdyrlæge V2's forklaring, politianmeldelsen og fotoene af svinet, er det bevist, at svinet ved ankomsten til slagteriet havde et navlebrok med en broksæk på mindst 17 cm. med sårddannelser på undersiden, og at to af sårene var alvorligt åbne sår. Det er endvidere bevist, at sårene også var til stede ved læsningen af svinet, og at svinet ikke var egnede til transport, herunder heller ikke skånetransport i en separat sti med strøelse. Endelig er det bevist, at svinet ved transporten under de foreliggende omstændigheder var udsat for en grovere uforsvarlig behandling, således at forholdet tillige skal henføres under nu dyrevelfærdslovens § 58, stk. 2.

Efter bevisførelsen lægges det til grund, at tiltalte T2 inden læsningen var gjort opmærksom på, at svinet havde et brok, og at det derfor skulle transporteres adskilt fra de andre svin i en sti med strøelse.

Det fremgår af Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse af 18. december 2020, at rådet finder, at brokket umiddelbart har været synligt for inspektion, og at det ses på fotoene af svinets højre side, at sårddannelsen

i hvert fald har været synlig fra denne side. Det fremgår videre, at der uanset, om sårdannelsen umiddelbart kan ses, bør være en speciel opmærksomhed på svin med hævelse på bugens underside, og at såfremt en sådan hævelse ikke kan inspiceres i sin helhed, bør svinet isoleres og hævelsen undersøges nøjere forud for læsningen.

Herefter, og efter embedsdyrlæge V2's forklaring, politianmeldelsen og fotoene af svinet, herunder navnlig foto 1 og 2, finder landsretten, at T2 har handlet uagtsomt, idet han burde have ladet svinet undersøge nærmere i stedet for at læsse og transportere det.

På denne baggrund, og da erklæringen og forklaringen fra specialdyrlæge, professor Ken Steen Pedersen ikke kan føre til et andet resultat, er tiltalte T2 herefter skyldig i overensstemmelse med tiltalen for byretten, dog således at der nu tillige henvises til den nugældende dyrevelfærdslovs § 58, stk. 2, jf. stk. 1, jf. stk. 12, jf. § 2, og den nugældende transportbekendtgørelse nr. 26 af 13. januar 2020 § 37, stk. 1.

Det må antages, at forholdet i denne sag er omfattet af Fødevarestyrelsens vejledning af 29. september 2020, og at der således som udgangspunkt ikke vil ske politianmeldelse af chaufføren i et forhold som i denne sag.

Dette kan ikke føre til, at tiltalte T2 skal frifindes i den foreliggende situation, hvor der foreligger en overtrædelse af lovens bestemmelser om transport af dyr.

Da tiltalte T2 var ansat hos tiltalte T1 A/S, er betingelserne for at pålægge selskabet strafansvar opfyldt.

Straffastsættelse

På baggrund af den praksisændring, der fremgår af Fødevarestyrelsens vejledning af 29. september 2020, og som finder anvendelse fra den 1. oktober 2020, finder landsretten, at der foreligger sådanne særlige omstændigheder, at straffen for tiltalte T2 skal bortfalde, jf. straffelovens § 83. Der er derimod ikke med henvisning til praksisændringen grundlag for at lade straffen for tiltalte T1 A/S bortfalde.

Under hensyn hertil og til forholdets karakter og grovhed, at der er tale om et tredjegangstilfælde, og at straffen er en tillægsstraf, jf. straffelovens § 89, til bøvedtagelserne fra 2019, finder landsretten, at straffen for tiltalte T1 A/S passende kan udmåles til en bøde på 40.000 kr., jf. nu dyrevelfærdslovens § 58, stk. 2, jf. stk. 1, jf. stk. 12 og stk. 13, jf. § 2, og den nugældende transportbekendtgørelse nr. 26 af 13. januar 2020 § 37, stk. 3, jf. stk. 1.

Sagsomkostninger

Da erklæringen fra specialdyrlæge, professor Ken Steen Pedersen vedrører et område, der ligger inden for Det Veterinære Sundhedsråds kompetence, og da erklæringen er indhentet uden byrettens foranstaltning,

finder landsretten efter en samlet vurdering, at der ikke undtagelsesvis er grundlag for at pålægge det offentlige at afholde udgifterne til erklæringen eller til specialdyrlægens forklaringer for byretten og landsretten, jf. retsplejelovens § 1007, stk. 2, 3. pkt.

Med de anførte ændringer stadfæster landsretten dommen.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom stadfæstes med de ændringer, at straffen for tiltalte T2 bortfalder, og at bøden for tiltalte T1 A/S forhøjes til 40.000 kr.

Statskassen skal betale de omkostninger for landsretten, der vedrører tiltalte T2 .

Tiltalte T1 A/S skal betale de omkostninger for landsretten, der vedrører selskabet, dog skal statskassen betale 3.000 kr. + moms af salæret til forsvareren.

Henrik Estrup

Helle Krogager Rasmussen

Nina Stendal Pedersen

(kst.)